

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 5

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 1092 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-mayda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Uy-joy qurilishi madaniyati, uning o'ziga xos xususiyatlari va tamoyillari.....	14
Davletov Islambek Xalikovich, Zikrullayev Valixon G'aybullayev o'g'li	
Hududlar investitsiya muhitini oshirish muammolari.....	20
Akbarov Bekmurod Miryakubovich	
Qoraqalpog'iston Respublikasi ellikqal'a tumanida turizm klasterini joriy qilish mexanizmi.....	26
Norchayev Asatullo Norbo'tayevich	
Small Business and Private Entrepreneurship is the Priority Direction of Our Country's Economy.....	34
Tulagan Tukhtaraliev, G'aniev Muhammadjon Xalilovich	
Resurs soliqlarini soliqqa tortish mexanizmlarini takomillashtirish.....	35
Tursunova Zulayxo Abdujobir qizi	
O'zbekistonda muqobil energiya manbalaridan foydalanish elektrotexnika sanoati rivojlanishining istiqboli sifatida.....	38
Uraimjonov Azizbek Raxmonjon o'g'li	
Oliy ta'limning raqobatbardoshligini ta'minlashda ta'lim sifatining mohiyati va asosiy tamoyillari (O'zbekiston misolida).....	44
Egamov Sevinchbek Maxsud o'g'li	
Financial Mechanisms of Supporting Textile Products Export.....	50
Gaybullayeva Gulbaxor Maxmudovna, Yakubova Ugiloy Mamasoliyevna	
O'zbekiston Respublikasida hududlarni mutanosib barqaror rivojlantirish masalalari va yechimlari.....	53
Hojiyev Tal'at Toshpo'latovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida ayollar biznesini shakllantirish yo'llari.....	58
Ibodullayeva Malohat Sirojiddin qizi	
Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda qishloq xo'jaligini rivojlantirishning xorijiy tajribasi.....	61
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich	
Turizm sohasi rivojlanishining istiqbollari.....	65
Ergashev Rahmatulla Xidirovich, Jabborova Zuhra Abdig'ani qizi	
Jahonda kabel bozorini rivojlantirish xususiyatlari va tendensiyalari.....	72
Uralov Olimjon Mahammadjonovich	
Namangan viloyatida yoshlarning iqtisodiy faolligi ko'rsatkichlari dinamikasini tahlil qilish.....	76
Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	
Turizm sohasiga malakali kadrlar tayyorlashdagi muammolar va ularning yechimlari borasida tavsiyalar.....	81
A. I. Raxmatov	
Трансформация внешнеторговых связей Республики Узбекистана.....	87
Ахмедова (Жабборова) Нилуфар Икболжон кизи	
Korxonalarda investitsiyalarni moliyalashtirish manbalari va usullarining tahlili.....	92
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Xusanov Faxriddin Jamoliddin o'g'li	
Turizmning mohiyati xususida nazariy yondoshuvlar va ularning tahlili.....	98
R. I. Pardayev	
Katta hajmga ega bo'lgan maxsus qurtxonalarda boqilayotgan ipak qurtlariga harorat va namlikni ta'siri.....	105
Raxmanova Xurinisho Egamovna	
Mahalliy byudjet daromadlarini shakllantirishda mahalliy soliqlar va soliqdan tashqari tushumlarning ahamiyati.....	109
Rajjaboyeva Dildora Zakirovna	
Banklarda stress-test asosida ESG-risklarni baholash.....	114
Nilufar Sharipova	
Yashil iqtisodiyotni rivojlantirishda banklarda ekologik va ijtimoiy risklarni baholash va boshqarish tizimini joriy etishning ahamiyati.....	118
Karimov Shamsiddin Akram o'g'li	
Qimmatli qog'ozlarni qiymatini baholash usullari va modellari.....	126
Botirxo'ja Aziza Faxmuddin qizi	
Sanoat ishlab chiqarishda diversifikatsiyaning nazariy asoslari.....	131
Davronbek Sharibjonovich Raximov	
Mamlakatimizda innovatsiyalarni moliyalashtirishning amaldagi holati tahlili.....	137
Aminov Farrux Farxadovich	

Raqamli iqtisodiyotda moliyaviy hisobot tahlilini takomillashtirishning o'ziga xos xususiyatlari.....	142
G. J. Jumayeva	
Qurilish sohasida logistika tizimlariga zamonaviy texnologiyalar bilan ta'minlanganlarning amaliy jihatlari....	145
Mirsodiqov Abdulla Tursunaliyevich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida inson kapitalini boshqarishdagi muammolar	151
Nematova Shaxlo Egamberdiyevna	
Aholi daromdlari va omonatlarini shakllantirishning nazariy asoslari.....	153
Xakimov Zohid Norbo'tayevich	
Tasvirlarga raqamli ishlov berish jarayonini intellektuallashtirish algoritmini yaratish.....	162
Zoirov O'lmas Erkin o'g'li	
Mintaqa iqtisodiyotida investitsiya faoliyatini moliyalashtirish samaradorligini baholash	168
Chilmatova Dilnoza Abdurahimovna	
Возможности внедрения и развития исламских банковских продуктов в рынок Узбекистана.....	172
Иноятова Камола Фуркатовна	
Davlat xizmatchisi faoliyatida ijtimoiy javobgarlikning o'rni	176
X. X. Ikramov	
Korporativ boshqaruv tizimida buxgalteriya hisobini tashkil qilishning o'ziga xos xususiyatlari	180
Abdug'aniyev Muhammadamin Abdug'affor o'g'li	
Hududiy kambag'allik chegaralarini aniqlashning ahamiyati (Qashqadaryo viloyati misolida).....	186
Hamdamov Shahzod Ilhom o'g'li, Alisher Yunusaliyevich Safarov	
Kichik biznesga mahalliy investitsiyalarni jalb qilish va ulardan samarali foydalanishda franshizaning roli	193
Rabimqulov Sherzod Murtozayevich	
Tijorat banklarida marketing strategiyalaridan foydalanishning ilmiy-nazariy asoslari.....	197
Maxamadjanov Akbar Maxamadaliyevich	
Davlat sherikchilik asosida maktab va maktabgacha ta'lim moliyashtirishligini o'ziga xos xususiyatligi.....	202
Boltaboev Murodbek Aybekovich	
Moliyaviy savodxonlikni rivojlantirish davr talabi	207
X. I. Boyev	
Banklarda chakana kreditlash turlari va ularni raqamli transformatsiya qilishning zarurligi	211
Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi	
Rasmiy ish bilan bandlik – aholining munosib turmush darajasini ta'minlash demak.....	220
Farhod Bagibekovich Xalimbetov	
Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i uchun qo'llaniladigan soliq imtiyozlarining amaldagi holati va tahlili.....	224
Valiyeva Sayyora Xushbaqovna	
Автомобильная промышленности развитых стран: становление, развитие, пути совершенствования.....	231
Назарова Раъно Рустамовна, Абдухамидова Мафтуна Турсуналт кизи	
Влияние цифровизации на внешнеэкономическую деятельность	236
Шермаматова Ирода Ойбековна, Тиллаев Хуршиджон Сулаймон ўгли	
ИИ в банковском бизнесе: ключ к конкурентной привлекательности	242
Фаттахова Муниса Абдухамитовна	
Tijorat banklari kapitalining iqtisodiy mazmuni va uning tarkibi	247
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
Особенности банковского кредитования и факторы препятствующие финансово-кредитной поддержке субъектов сферы туристических услуг.....	252
Розоков Мухаммадазиз Мансурович	
Factoring Operations in Banks.....	257
Boykabilova Iroda, Davronova Dilnoza Damirovna	
Moliyaviy sektordagi aksiyadorlik jamiyatlarining korporativ strategiyasini shakllantirishda risklarni bartaraf etish.....	261
Jaxongirov Rustam Jaxongirovich, Xo'jamurodov Asqarjon Jalolovich	
O'zbekistonning jozibador investitsiya muhitini yaratishda huquqiy asoslarni yanada takomillashtirishning ilmiy va amaliy zaruriyati	268
Oybek Elmuratov	
Qurilish materiallarini ishlab chiqarish korxonalarning boshqarish tizimini takomillashtirish.....	272
Uzakova Umida Ruzievna	

Tashkent Economy – Locomotive of the Country's Economy	278
Akramova Aziza Abduvohidovna, Maqsudov Bunyod Abdusamadovich	
O'zbekiston Respublikasida ishbilarmonlik turizmining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish yo'llari	282
Musayeva Shoira Azimovna, Usmonova Difuza Ilhomovna	
Mintaqalar iqtisodiyotining barqaror o'sishini ta'minlashda investitsiyalardan samarali foydalanish mezonlari va ularni hisoblash usullari	288
Norqobilov Nusrat Norsaitovich	
Marketing strategiyasi: raqobatchilik sharoitida tadbirkorlik faoliyatini yuritishning rivojlantirilishi	292
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna, Matrizayeva Dilaram Yusubayevna	
Mahalliy budjetlar mablag'laridan samarali foydalanishni ta'minlashning eng asosiy istiqbolli yo'nalishi	299
S. Y. Ismoilova	
Atrof-muhitga zararsiz, tabiiy tarkibli korroziya ingibitorlari turlarini tahlil qilish	304
Qurbonova Firuza Solexovna	
Oliy ta'lim muassasalarida xarajatlar smetalari ijrosi hisobini yuritish tartibi	310
AbdulAziz Norqo'chqorov Ziyadullayevich	
Tijorat banklarining investitsion faoliyati samaradorligi va uni rivojlantirish yo'llari	316
Olimova Nodira Xamrakulovna	
Baholangan majburiyatlar hisobini takomillashtirish	328
Ochilov Farxodjon Shavkatjon o'g'li	
Qurilish-pudrat tashkilotlarida auditorlik tekshiruvida faoliyat uzluksizligini baholash	335
Tulovov Erkinjon To'liqin o'g'li	
Основные направления развития инвестиционной деятельности предприятий	339
Махкамова Надира Саидмуратовна	
Milliy statistika axborot tizimlarining funksional jihatlari va o'ziga xos xususiyatlarining tahlili	344
Otajonova Gulhayo Maqsud qizi	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini boshqarish axborot tizimini modellashtirish	349
Xudoyorov Laziz Niyozovich, Ergashova Nargiza Boboxonovna	
Mamlakatimizda aksiz to'lanadigan tovarlarni soliqqa tortish usullari	355
Alimardonov Muxammadi Ibragimovich, Qarshiyev Daniyar Eshpulatovich	
Iqtisodiy rivojlanish sharoitida investitsiya loyihalarini jalb qilgan mablag'lar orqali moliyalashtirishning zarurligi	361
Amonova Dilafro'z O'tkurovna	
To'lov tashkilotlarini tashkil etishda xatarlarni boshqarish	366
Axmedov Miraziz Alisherovich	
Korxonada inson kapitalini rivojlantirish tizimi va konsepsiyasini takomillashtirish imkoniyatlari	371
Hamrokulov M. O.	
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida kichik sanoat zonalari faoliyatining zarurligi va iqtisodiy-huquqiy maqomi	379
Shodmonqulov Kamoliddin Murodillayevich	
Bank tizimida marketing faoliyati orqali yangi innovatsion xizmatlarni joriy etishning zamonaviy holati	383
Raxmatov Temur Sotiboldiyevich	
Экономическая сущность инновационной деятельности в банковском секторе	392
Шадиева Дилдора Хамидовна	
Yengil sanoat taraqqiyotining xitoy tajribasi va undan o'zbekistonda foydalanish imkoniyatlari	396
Jumaniyazova Feruza Rajabovna	
Tut parvonasi zararkunandasining biologik tarqalishi va zararini oldini olish choralari	406
Oybek Toshtemirovich Karimov	
Ijtimoiy adolat va ayollar huquqlari: kasbiy kamsitish	410
Iminova Nargizaxon Akramovna	
Ishsizlik nafaqalari tayinlash va xalqaro tajriba	416
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li	
Takroriy ekinlar urug'ini to'g'ridan-to'g'ri nol ishlov berish orqali ekadigan qurilmaga tushadigan yuklamaning nazariy tadqiqoti	422
Abdullayev Baxodirjon Valijon o'g'li	
Banklarida jinoiy faoliyatdan olingan daromadlarni legallashtirishga qarshi kurashish tizimining roli	426
Abdullayeva Dildora Qudratovna	

Biologik aktivlar hisobini moliyaviy hisobotning xalqaro standartari asosida tashkil etishning uslubiy jihatlari	429
Adxamov Samariddin	
Barqaror iqtisodiy o'sishga erishishda to'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarning ahamiyati.....	434
Asqarova Mavluda Turabovna, Otajonova Charosxon Polvonquli qizi	
Ilmiy-innovatsion iqtisodiyotda suv xo'jaligini rivojlantirish muammolari, yechimlar va natijalar: fundamental asosda.....	439
Babadjanov Abdirashid Musayevich	
Budjet tashkilotlarida buxgalteriya hisobini yuritishning milliy va xalqaro standartlari.....	445
Maxamadaliyeva MahliyoXon Maxamadmurod qizi	
Tijorat banklari aktivlari va ularni samarali boshqarish nazariy asoslari	452
Masharipov Maxmud Bekturdiyevich	
Tijorat banklarning moliyaviy faoliyatida yuzaga keladigan xavf-xatar va uning mohiyati	457
Rashidov Raximjon Iskandarovich, Abduraxmonov Anvar Akbar o'g'li	
Kichik sanoat zonalarini barpo etish va rivojlantirish omillari va hozirgi holatining tahlili	463
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
Moliyaviy menejment tizimi samaradorligini oshirishda raqamli marketing strategiyasidan foydalanish	470
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
O'zbekiston Respublikasi moliyaviy tizimida byudjetdan tashqari jamg'armalarning ahamiyati va o'rni	477
Babanazarova Gulzar Ziautdinovna, Ajibayeva Rauiya Maxsudovna	
Aholi daromadlarini oshirishda asalarichilikning o'rni	483
Xudayarova Zuxra Yuldashevna	
Цифровые и традиционные методы сбора информации в маркетинговых исследованиях: сравнительный анализ	486
Бекназова Комилахон Миркамол кизи	
Tijorat banklari faoliyatida iqtisodiy risklar va ularni nazariy asoslari.....	494
Burxonov Asliddin Asqar o'g'li	
Biznes tuzilmalarini diversifikatsiya qilish modellari va usullari hamda innovatsion rivojlanish strategiyalarining qiyosiy tavsifi.....	501
Matyoqubova Dilfuza Olimboyevna	
Тенденции развития пищевой промышленности Узбекистана.....	507
Назарова Раъно Рустамовна, Нигматуллаева Гульчехра Нуруллаевна	
Soliq-bojxona siyosatining dolzarb masalalari va ularni takomillashtirish yo'nalishlari.....	513
Usmonov Kaxramonjon Akbaraliyevich	
Статистический анализ факторов, влияющих на бренд молока и молочных продуктов в Узбекистане	517
Холдарова Фариза Тухтабаевна	
Правовое регулирование рынка цифровых активов и криптовалют.....	523
Якубова Ш. Ш., Рашидов Рахимжон Искандарович	
Efficiency of Internal Audit Service and Report Improvement: Control of Sanatorium-Wellness Institution	532
Shafkarov Fahriddin Khudaiberdievich	
Development of Digital TV Services in the Conditions of Digitalization of the Economy.....	538
Farhad Karimov	
Kichik biznes faoliyatida muhim muvaffaqiyat omillarini belgilashning ahamiyati va ularni baholash.....	542
Kabulova Nurgo'zal Umirbek qizi	
Barqaror iqtisodiy o'sishni ekonometrik tadqiq etish	545
Muminova Maxbuba Abduvafoyevna	
Korxonaning moliyaviy-xo'jalik faoliyati ko'rsatkichlarini baholash.....	552
Musurmonova Mahbuba Omonovna	
Tadbirkorlik subyektlari tashqi savdo faoliyatini ichki tartibga solishni takomillashtirishning ayrim jihatlari..	556
To'rayev Nurbek Muxammadovich	
Temir yo'l transportida xizmat ko'rsatish jarayonini rivojlantirishning retseptiv tahlili	561
Raxmonov G'ayrat Ismatulloyevich	
Strategik boshqaruv hisobi va uning uslubiyotini takomillashtirish masalalari.....	566
Sharipova Shoxida Abdinabiyevna	
O'zbekiston Respublikasida "yashil" iqtisodiyotni qo'llab-quvvatlashning iqtisodiy mexanizmlari.....	571
Shodmonov Ruslan G'olib o'g'li	
Institutsional investorlar faoliyatini tashkil etishning kontseptual jihatlari	578
Sultanov Maxmud Axmedovich	

Tijorat banklari foydasini soliqqa tortishning ayrim me'yoriy-huquqiy asoslari.....	582
Turanov M. Sh.	
O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotining rivojlanishida tijorat banklarining o'rni.....	590
Zubaydullayeva Zulayxo Karimovna, Kaxarova Dildora Erkinovna	
O'zbekistonda tayyor kiyimlar bozori ko'lamini oshirishda marketing strategiyalarining samaradorligi.....	600
Urazov Mansur Musurmanovich	
Yevropaga barqaror eksport va qishloq xo'jaligida yashil rivojlanish uchun Mosh bozori strategiyalarining ta'sirini baholash.....	603
Valiyeva Aziza Anvar qizi	
Rangli tasvirlarga raqamli ishlov berish jarayonlarini paralellashtirish.....	609
Xidirova Barchinoy Ilxomovna	
Korxonalarda ishchi personal ehtiyojlarini motivatsiyaga ta'siri.....	614
Aripov Oybek Abdullayevich, Axmedov Muzaffar Shokirjonovich	
Цифровые и традиционные методы сбора информации в маркетинговых исследованиях: сравнительный анализ.....	619
Бекназова Комилахон Миркамол кизи	
Iqtisodiyotning erkinlashtirilishi sharoitlarida kichik biznes sektori rivojlanishining imkoniyatlari.....	627
Botirova R. A., Sirojiddinov I. Q.	
Positioning Textile Products in Competitive Strategy.....	630
Икрамова Нодира Бурхон кизи	
Sanoatni tarkibiy o'zgarishlar asosida maqbullashtirish va samaradorlik ko'rsatkichlarini prognozlash.....	635
Kasimov Azamat Abduraimovich	
O'zbekiston Respublikasi budjetini shakllanishida egri soliqlarni undirishning fiskal samaradorligi.....	642
Abdulxayeva Shahnoza Muxammadiyevna	
To'qimachilik klasterlari eksport salohiyatini boshqarish masalalari.....	649
Mamasoliyev G'ayratbek Maxamadyusupovich	
Влияние плодородности почвы на урожайность хлопчатника в хлопково-текстильных кластерах Республики Каракалпакстан.....	654
Сагиева Молдир Оразбай кизи	
Оценка категории вейпов среди курильщиков электронных сигарет Узбекистана.....	659
С. М. Мирзалиев, М. О. Куролов, Г. К. Абдурахманова, Джуди Сметана, Крисси Льюис	
Jahon kabel bozorini tatbiq etish va rivojlantirish xususiyatlari.....	672
Uralov Olimjon Maxammadjonovich	
Moliyaviy hisobotlar va ularni tuzish va auditorlik tekshiruvdan o'tkazishning uslubiy jihatlarini rivojlantirish.....	677
Nomozova Qumri Isoyevna, Abdinazarov Samijon Abbos o'g'li, Jabbarov Azamat Murodullayevich, Boymurodov To'liqin Azamatovich	
Digital Transformation Implementation Directions and Instrument Analysis.....	684
Abdurakhmonov Abdumalik Abdurashidovich	
Understanding Financial Indicators and Their Strategic Utilization: Insights from Global Practices and Uzbekistan's Experience.....	688
Astanova Zarnigor Obid qizi, Tukhtabaev Jamshid Sharafetdinovich, Jurayev Xurshid Mamatkulovich, Ismatova Kamola Obid qizi	
Turizm xizmatlari eksportida zamonaviy texnologiyalar orqali xizmatlar sifatini oshirishning ahamiyati.....	694
Bakhromov Akmal Abduvahid o'g'li	
Sanoat korxonalarida personal mehnatini tashkil etishni optimallashtirish yo'llari.....	699
Dilovarxo'jayeva Dilnozaxon Shavkatxo'ja qizi, Rustamova Dilnoza Jamshid qizi, Axtamova Parizod Oybek qizi, Nuritdinova Maftuna Jahongirovna	
O'zbekiston Respublikasida pul-kredit siyosati instrumentlaridan foydalanish amaliyotini takomillashtirish..	705
Kaxarova Dilnoza Shavkatovna	
Bojxona faoliyatini transformatsiyalashda innovatsion boshqaruvni takomillashtirishga oid nazariy qarashlar.....	711
Ro'ziboyev Muhiddin Xushnudovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida aholining tadbirkorlik faolligini oshirish tendensiyalari.....	714
Xudayarova Maftuna Shavkatovna	
O'zbekiston qishloq xo'jaligini rivojlantirishda xorijiy va mahalliy investitsiyalarning o'rni.....	721
Yusupov Komaliddin Baxtiyor o'g'li	

Факторы успеха в управлении инвестициями промышленных предприятий	725
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Issues of minimizing risks related to mortgage lending of commercial banks of the republic of Uzbekistan	730
Kulliev Istam Yangimurodovich	
O'zbekiston Respublikasida nomoddiy aktivlar hisobini moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari talablari asosida tashkil etish xususiyatlari	739
Pardayeva Zulfizar Alimovna	
Tijorat banklari faoliyatida risklarni pasaytirish yo'llari.....	744
Toymuxamedov Ibroxim Rixsiboyevich	
Investitsiyalar – moliyaviy barqarorlik kafolati.....	750
Xaydarov Nizamiddin Xamrayevich	
Современные подходы к управлению системой заработной платы и льгот в условиях рыночной экономики	755
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
Atrof-muhit muhofazasida xulq-atvor iqtisodiyotining roli	763
Djalilov Farxod Abduganiyevich	
Eco-Paths of Uzbekistan: How Corporate Social Responsibility in Tree Planting and Transport Infrastructure is Paving the Way For Sustainable Futures.....	767
Oybekov Shohjahon Akmal o'g'li, Alfira Sofia, Yangiboyev Sirojiddin Jo'ramurodovich	
Oliy ta'lim xizmatlar bozorida raqamli marketingning ahamiyati.....	775
Ruziyeva Shaxlo Raupovna	
Sanoatning kon-geologiya korxonalari iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash xususiyatlari.....	780
Xotamov Javohir Abdusharop o'g'li	
Qishloq xo'jaligi agrotexnologiyalarni tijorat banklari orqali kreditlash yo'llari	785
Isakov J. Ya.	
Savdo korxonalarini rivojlantirishda tijorat banklarining ahamiyati va ularni takomillashtirish istiqbollari.....	792
Aktamov Abduvali Abdug'ani o'g'li	
Ekologik muammolar va "yashil" iqtisodiyot.....	798
Axunova Shohista Nomanjanovna, Maxkamova S. Sh.	
Rivojlangan mamlakatlar tajribasida umidsiz soliqlar qarzini hisobdan chiqarish tartiblari va uni amaliyotda qo'llash masalalari.....	802
G'aybullayev Abdunabi Abduvohid o'g'li, Usubjanov Shavkat Sidiqjanovich, Abdulazizov Baxodirjon Muhammadzohid o'g'li	
Qishloq xo'jaligida qiymat yaratish zanjirini raqamli texnologiyalarni qo'llash asosida takomillashtirish	806
Iroda Turdibayevna Kudratova	
Soliq hisobi va tahlilini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlari.....	812
Jumayev Umid Nazarovich, Xo'jayev Sadridin Mamatmurotovich, Gapparov Zokirjon Bozorovich	
Biznesni raqamlashtirishning iqtisodiy mazmuni va biznes transformatsiyasining nazariy asoslari.....	816
Mamajonov Fayzullo Abdusamatovich	
Tadbirkorlik subyektlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalardan foydalanishning xorijiy tajribalari va ulardan foydalanish yo'llari	820
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotning ahamiyati va iqtisodiy rivojlanishga ta'siri.....	828
Maxmudaliyeva Manzuraxon Raxmon qizi	
Globalshuv sharoitida iqtisodiy xavfsizlikni ta'minlash masalalari	831
Qo'ziyev Shodiyor Qilichboy o'g'li, Xakimov Javohir Hamza o'g'li, Turganbaev Nursultan Bayram o'g'li, Masharipov Rasulbek Jo'rabekovich, Xasanov Ruslan Raxmatovich	
Davr xarajatlari va audit hisobini takomillashtirish.....	837
Quliyev Komiljon Shuxratovich, Ismatov Shohislom Nabi o'g'li, Qilichov Chingiz Ne'mat o'g'li, Shukurov Nurbek Akbarovich	
Innovatsion ta'lim texnologiyalarining mohiyati va nazariy asoslari.....	840
R. K. Ollaberganova	
Mamlakatda moliya bozorini takomillashtirishning asosiy yo'nalishlari.....	845
Rizayeva Laylo Patxulla qizi, Boboqulova Shaxlo Turg'in qizi, Aminjonova Nozima Naimjonovna	
Qishloq xo'jaligida pillachilik biznesini rivojlantirish sharoitlari va imkoniyatlardan samarali foydalanish tahlili	850
Turgunov Odilbek Maripovich	
Hudud investitsion faolligini oshirishda marketing strategiyalaridan samarali foydalanish yo'llari	857
Achilov Abrorjon Niyatqobilovich, Ergashev Alijon Hojimatovich	

Инструменты финансового рынка в сокращении уровня бедности в экономике Республики Узбекистан.....	861
Саиткулова Матлуба	
“Yashil” iqtisodiyot, ekologiyalashtirish va barqaror rivojlanish integratsiyasi: barqaror kelajakni ta’minlashga kompleks yondashuv.....	866
Tadjibayev Zakir Malikovich	
O‘zbekistonda iqtisodiy faollikni ta’minlashga qaratilgan fiskal va monetar siyosatlarining hozirgi holati.....	871
Xudeybergenova Nigora Turgunbayevna	
Davlat budjetida g‘azna ijrosining o‘rni.....	878
Jo‘rayeva Mohinur Norqul qizi, Axmedova Yashnar Abdulla qizi, Nosirova Jamila Akbarovna	
Davlat budjeti daromadlarining ijrosi va nazorati.....	882
G. M. Samandarova	
Sanoat korxonalarida intellektual resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish mexanizmi.....	887
Q. A. Odinayev	
Tools of State Policy for Sustainable Development of Social Infrastructure in Uzbekistan.....	892
Abbasov Baurjan Madiyarovich, Navik Istikomah, Se M.Si, Nasriddinov Fazliddin	
Некоторые вопросы инноваций в развитии банковской деятельности.....	898
Джураев К. Т.	
Применение цифровых технологий в противодействии финансовым мошенничествам	905
Гадаев Исмат Ядгарович	
Turizm sohasida kadrlar tayyorlashga ilmiy-nazariy yondashuvlar va kadrlarning zamonaviy kompetensiyalari	909
Yuldasheva Dilnoza Ulug‘bekovna	
Tijorat banklarining passiv operatsiyalarini samarali boshqarishni takomillashtirish.....	913
Sarimov Shaxbozali Soatali o‘g‘li	
Kichik biznes subyektlari tomonidan ishlab chiqarilgan mahsulotlar hajmi tahlili	919
Suvonov Ibrohim Izbasarovich, Yoqubjonov Azizjon Qobiljon o‘g‘li	
Pulga talab va taklifni statistik prognozlash masalalari	923
Ibrohimov Muhammadjon Abdullajanovich	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini rivojlantirishda soliq tizimi.....	928
Akbarov Akramjon Ibroximjonovich	
Kichik biznes subyektlari faoliyatida raqamli texnologiyalardan foydalanishni takomillashtirish usullari	932
To‘rayeva Nafisa Odiljonovna	
Behavioral Theory of the Firm	938
Egamberdieva Oydin Abror kizi	
O‘zbekiston hududlarida turizm turlarini rivojlanish orqali bandlik darajasini oshirish.....	944
Bolqiboyeva Ug‘iloy Bolqiboy qizi	
Mintaqa soliq tizimida yashirin iqtisodiyot ta’sirini baholash omillari	949
Eshniyazova Yulduz Yuldashbayevna, Sapayev Maxsudbek Karimovich	
Sug‘urtaning iqtisodiyotdagi o‘rni va uning rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillar	953
Iminov Toxirjon Karimovich	
O‘zbekistonda xizmat ko‘rsatish sohasini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish mexanizmini takomillashtirish	957
Malikova Shoiray Baxtiyorovna	
O‘zbekiston tikuv-trikotaj korxonalarining xalqaro bozorlardagi mavqeyini oshirish yo‘llari.....	962
Vafoyeva Dilafruz Ikromovna	
Kichik biznes sohasini istiqboldagi rivojlanishida davlat siyosati.....	968
Abdug‘aniyev Murodjon Shavkat o‘g‘li	
Innovative Development of Business Activity.....	972
Son of Otakhanov Sardorbek Makhammadali	
Aholi bandligini oshirishda xususiy tadbirkorlikning o‘rni.....	976
Mamajonova Gulbaxor Toxirjon qizi	
Turizm sohasida logistikani rivojlantirish masalalari	980
Muxtorova Indirabonu Yasharbek qizi	
Marketing logistikasining zamonaviy yondashuvlari.....	985
Pardayev Sherzod Xolmurodovich	

Raqamli transformatsiya sharoitida jamoat tashkilotlarini boshqarishni takomillashtirishga oid nazariy qarashlar	991
Raxmonov Abduxalil Rasulovich	
O'zbekistonda barqaror rivojlanish maqsadlarini amalga oshirishda iqtisodiy ko'rsatkichlar tahlili.....	995
Shodiyev Xurshedjon Karimovich, Ibragimov Elmurod Gulboynor o'g'li, Baxtiyorov Sherali Muzaffarovich, Burxanov G'ofur Baxodirovich	
Kichik biznesni qo'llab-quvvatlash infratuzilmasini rivojlantirishning innovatsion mexanizmini takomillashtirish	1000
Shomurodova Mahliyo G'ulomjonovna	
2020–2030-yillarda O'zbekiston Respublikasini “yashil” energiya bilan ta'minlash uchun olib borilayotgan islohotlar	1004
Tojiyev Bilol Abdirosulovich, Azimov Erkin Umidovich	
Ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarni takomillashtirish asosida inson kapitalini rivojlantirish	1009
Ubaydullayev G'ayrat Zuvaytovich	
Ways to improve internal audit in enterprises in the digital economy	1014
Kodirova Zulhumor Namazovna	
Investment Management is an Important Factor of Economic Development.....	1019
Yuldasheva G. A., Ziyayev Dilshodjon	
Tadbirkorlik kambag'allikni qisqartirish asosiy omilidir.....	1022
Aliyev Akmal, Bozorova Ozoda Raximovna	
Kichik biznesni mahalliy darajada boshqarish holatini baholashda mavjud iqtisodiy salohiyatni hisobga olgan holda yondashish uslubiyoti.....	1026
Ubaydullayev Akmal Tulkinboyevich	
Формирование механизмов стратегического управления развития химической отрасли.....	1033
Бибутова Шахло Саъдуллаевна	
Davlat-xususiy sheriklik munosabatlarini samarali tashkil etish mezonlari va omillari.....	1038
Z. Abdikarimova, S. Madaminov	
Особенности банковского кредитования и факторы препятствующие финансово-кредитной поддержке субъектов сферы туристических услуг.....	1042
Каримова Азиза Махомадризовна, Розоков Мухаммадазиз Мансурович	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda kichik biznesning amaliy ahamiyati.....	1047
Mamajanova Gulbaxor Toxirjon qizi, Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
Milliy innovatsion tizimning shakllanishida oliy ta'lim muassasalarining innovatsion rivojlanish prinsiplari...	1052
Nishonov Dilshod Shamsiddinovich	
Oliy ta'limda o'quv jarayonini samaradorligini oshirishda multimediya texnologiyalaridan foydalanish.....	1058
Saydullayeva Saodat Abdumajidovna	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini rivojlantirishda mikromoliyalash-tirishning xususiyatlari	1063
Tojiyev Javlonbek Rustamovich	
O'zbekiston Respublikasi fiskal siyosatining siklik xususiyatini aniqlash masalalari	1067
Sheraliyev Javoxirbek Jaxongir o'g'li	
O'zbekistonda reklama faoliyatini tashkil etishning huquqiy asoslari.....	1073
Samadov Asqarjon Nishonovich	
To'qimachilik klasterlari eksport salohiyatini oshirish yo'llari.....	1079
Mamasoliyev G'ayratbek Maxamadyusupovich	
Повышение эффективности использования местных налогов и сборов в Кашкадарье	1084
Зохилов Шахзод Шавкат угли	
Tadbirkorlik tavakkalchiligini sug'urtalash tizimi.....	1087
Sabirova Asal Shuhratovna	

TADBIRKORLIK TAVAKKALCHILIGINI SUG'URTALASH TIZIMI

Sabirova Asal Shuhratovna

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi magistratura
"Davlat moliyasi va xalqaro moliya" yo'nalish tinglovchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada tadbirkorlik faoliyati bilan shug'ullanuvchi subyektlarga tadbirkorlik tavakkalchiligi va tadbirkorlik xavfini oldini olish choralari, shuningdek, ushbu tavakkalchilikni bartaraf etish sifatida sug'urtalash tizimiga alohida e'tibor berilib o'tiladi va atroflicha tahlil qilinadi. Bundan tashqari, sohadagi mavjud muammolar o'rganilib amaliy yechimlar taqdim etiladi.

Kalit so'zlar: tadbirkorlik, tadbirkorlikda tavakkalchilik, sug'urtatarihi, fuqorolik-huquqiy munosabat, sug'urtalash sohasidagi muammolar.

Abstract: In this article, special attention is given to business risks and measures to prevent business risks, as well as the insurance system as a means of eliminating this risk, and it is thoroughly analyzed. In addition, existing problems in the field are studied and practical solutions are presented.

Key words: entrepreneurship, risk in entrepreneurship, history of insurance, civil-legal relationship, problems in the field of insurance.

Аннотация: В данной статье особое внимание уделяется предпринимательским рискам и мерам по предотвращению предпринимательских рисков, а также системе страхования как средству устранения этого риска и тщательно анализируется. Кроме того, изучаются существующие проблемы в области и представлены практические решения.

Ключевые слова: предпринимательство, риск в предпринимательстве, история страхования, гражданско-правовые отношения, проблемы в сфере страхования.

KIRISH

O'zbekistonda tadbirkorlik jamiyatining ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlari mujassamlashgan, yaqqol namoyon bo'ladigan hamda tez rivojlanib borayotgan va harakatchan sohasiga aylanib bormoqda. Mamlakatda bozor munosabatlarining shakllanishi va iqtisodiy taraqqiyotida uning o'rni va roli tobora sezilarli tus olib bormoqda.

O'zbekiston mustaqillikka erishgandan so'ng tadbirkorlik rasman tan olindi va uning rivojlanishi uchun zarur shart-sharoitlar yaratildi. Buning natijasida tadbirkorlik faoliyati ham, uni ilmiy-tadqiqot qilish ham, o'qitish ham jiddiy jonlanib ketdi. Bunday o'zgarishlar tadbirkorlikni keng miqyosda ilmiy-amaliy o'zlashtirish, o'qitish, targ'ibot qilish zaruriyatini tug'dirdi. Natijada respublikadagi ko'pgina oliy o'quv yurtlari va kollejlarda tadbirkorlik asoslarini o'qitish yo'lga qo'yildi.

Tadbirkorlik bu tavakkalchilik demakdir. Tadbirkorlik faoliyatidagi xavf-xatarlarni xolis baholash uchun bo'lajak tadbirkor o'zining boshlang'ich mablag'lari hisobiga biznesni qurishi juda ham muhim hisoblanadi. Shuningdek, ushbu xavf-xatarni ya'ni riskni sug'urta xizmatlari orqali nazorat qilish muhim omillardan biri hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tadbirkorlikka oid dastlabki ilmiy tadqiqotlar XVIII asr buyuk allomalari R. Kantil'on, A. Tyurgo, F. Kene, A. Smit, J. B. Sey va boshqalar tomonidan amalga oshirilgan. Demak, "tadbirkor", "tadbirkorlik" tushunchalarining paydo bo'ishi shu davrga to'g'ri keladi. Keyinchalik bunday tadqiqotlar kengayib, alohida ilmiy yo'nalish tusini olgan, ularning natijalarini amaliyotda qo'llash esa iqtisodiyotga samarali ta'sirini namoyon qila boshlagan. Shunday natijalardan biri "tadbirkorlik" tushunchasining shakllanishi va mazmun-mohiyatining aniqlanib, boyitilib borishi hisoblanadi.

Xodjayeva ilmiy maqolasida sug'urta kompaniyalarining tadbirkorlik faoliyatidagi roli haqida quyidagilarni ta'kidlaydi, sug'urta kompaniyalari biznesni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi, bundan tashqari sug'urta bozorida majburiy va ixtiyoriy sug'urta hamjlari ham barqaror ravishda ko'payib bormoqda. O'sib borayotgan sug'urta bozori sug'urta kompaniyalarining samaradorligini oshirishda, yangi sug'urta mexanizmlarini joriy qilish uchun qo'shimcha investitsiyalarni jalb qilishni talab qilib qo'ymoqda.

Romanova Ulibina ilmiy ishlarida sug'urta bozoriga quyidagicha ta'rif beradi, ya'ni sug'urta bozori – bu mamlakat moliya bozorining ajralmas qismi hisoblanadi va uyg'unlikda rivojlanib boradi. Sug'urta bozorining rivojlanishi ishlab chiqarish jarayonining jadal rivojlanishi bilan o'zaro bog'liq. Sug'urta bozori instrumentlarining ko'payishi va o'sishi – bu ishlab chiqarish va moliya sohasida globallashtirish va integratsiya jarayonlarining ajralmas qismidir, shu sababli moliya bozorlarining o'zaro uyg'unlikda rivojlanishi talab etiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

O'rganish jarayonida mavzu bo'yicha statistik ma'lumotlar va nazariyalarni o'rganishda mantiqiy fikrlash, ilmiy kuzatish, tizimli yondashuv, statistik usullar qo'llanildi. Tahlil davomida O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasining statistik ma'lumotlaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

So'ngi yillarda mamlakatimizda moliya bozorining sug'urta segmentini rivojlantirishga alohida e'tibor berilmoqda. Jumladan, respublikada sohaning turli yo'nalishlarida faoliyat ko'rsatayotgan 30 ta sug'urta kompaniyasi tomonidan 2018-yil mobaynida to'langan sug'urta to'lovlari hajmi 461,1 mlrd. so'mni tashkil etgan. Bu esa oldingi yildagiga nisbatan 71 foizga ko'p. Sug'urta kompaniyalarining investitsiyalari hajmi esa 2 trln. so'mga yetib, 35 foiz ortgan. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 23-oktyabrdagi "Sug'urta bozorini raqamlashtirish va hayot sug'urtasi sohasini rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-5265-son qarori qabul qilindi.

Milliy sug'urta bozorining jadal rivojlanishini ta'minlash, iste'molchilarning sug'urta bozoriga bo'lgan ishonchini oshirish, shuningdek, 2022-yil 1-iyuldan boshlab, sug'urtaning barcha turlarini (klasslarini) elektron shaklda amalga oshirishga ruxsat berish va barcha sug'urta turlari bo'yicha sug'urta polisleri Moliya vazirligi huzuridagi Sug'urta bozorini rivojlantirish agentligi Sug'urta to'lovlarini kafolatlash jamg'armasi bilan birgalikda yuritadigan yagona avtomatlashtirilgan axborot tizimida ro'yxatga olinishi, kerakligi aytib o'tilgan va asta-sekinlik bilan amoliyotga tadbir etilmoqda.

Sug'urtaning ahamiyati aholi farovonligini yaxshilashga xizmat qilishi bilan ham muhim hisoblanadi. Tadbirkorlik tavakkalchiligidan xavfni bartaraf etishda sug'urtaning o'rnini ko'rib chiqishimiz maqsadga muvofiq hamda hozirgi davr nuqtayi nazaridan olib qarasa, eng samarali yo'l hisoblanadi. Avvalo, sug'urta faoliyatining tarixiga nazar solib o'tamiz. Dastlab, XII asrda Italiyada paydo bo'lgan bo'lib, keyinchalik asta-sekinlik bilan boshqa hududlarga ham tarqala boshlagan. Italiyada paydo bo'lganligi sababi, dengizda suzib yuruvchi kemalarga qaroqchilar hujum qilishi oqibatida, savdogarlar birlashib sug'urta jamiyatini tashkil etishgan. Sug'urta jamiyatini asosiy faoliyati himoya qilish vazifasini bajarish hisoblanadi. Sug'urta faoliyatiga ham nazar tashlasangiz, butun dunyo bo'ylab, sug'urta bozori ancha kengaymoqda. Bu faoliyat turi bilan butun dunyo shug'ullanmoqda va insonlar uchun asosiy himoya vositasi hisoblanmoqda.

Sug'urtalash – xo'jalik subyektlari va fuqarolar mulkiy manfaatdorligini ma'lum bir baxtsiz hodisalar (sug'urtalovchi vaziyatlar)dan o'zlariga to'lagan a'zolik badallari hisobiga shakllangan pul fondi hisobidan himoyalash bo'yicha munosabatdir.

Avvalo, tadbirkorlik faoliyatini sug'urtalash ya'ni tijorat sug'urtasi haqida to'xtalib o'tamiz. Tijorat sug'urtasi – bu korxonalar o'zlarini turli xavflar va potentsial yo'qotishlardan himoya qilish uchun olishlari mumkin bo'lgan siyosatdir. Avtomobil sug'urtasi kabi, siz haydash paytida himoyalash uchun har oy ma'lum miqdorni to'laysiz, tijorat sug'urtasi ham xuddi shunday ishlaydi. Biznes egalari sug'urta kompaniyasiga oylik to'lovni to'laydilar va buning evaziga kutilmagan voqea sodir bo'lgan taqdirda ularga moliyaviy yordam beradigan sug'urta qoplama-sini oladilar.

Ixtiyoriy sug'urtalash – sug'urtalovchi va sug'urtalashuvchi orasidagi shartnoma asosida amalga oshiriladi. Sug'urtalashuvchi – o'z obyektni sug'urtalaydi. Sug'urtalovchi – bu sug'urta faoliyatini amalga oshirishga ruxsat beruvchi maxsus litsenziyaga (ruxsatnoma) ega bo'lgan va uni amalga oshiradigan xo'jalik subyektidir. Sug'urtalash sug'urta shartnomasi (sug'urta polisi) orqali rasmiylashtiriladi. Masalan: Tijorat faoliyatini sug'urtalashga misol keltirsak. Xaridor sotuvchidan 10 mln so'mga tovar sotib olmoqchi. Ularga bu faoliyatni amalga oshirish uchun ruxsat kerak. Buning uchun ular sug'urta jamiyatiga murojaat qiladilar. Sug'urta jamiyati ushbu faoliyatni sug'urtalaydi, ya'ni xaridorni 10 mln so'mga tovarni xarid qilishi va sotuvchining 10 mln so'mga tovarni sotishini sug'urtalaydi. Sug'urta ta'rifi sotuvchi va xaridor uchun bir xil 10 %dan bo'ladi.

Tadbirkorlik xavfi – tadbirkorning kontragentlari o‘z majburiyatlarini buzishi yoki tadbirkorga bog‘liq bo‘lmagan vaziyatlarga ko‘ra bu faoliyat shart-sharoitlarining o‘zgarishi tufayli tadbirkorlik faoliyatidan kutilgan daromadlarni ololmaslik tavakkalchiligidir. Bu vaziyatda eng samarali va foydali yo‘l tadbirkorlik xavfini sug‘urta qilish deb hisoblanadi. Ko‘plab insonlarni ongida sug‘urta faoliyatiga nisbatan, biror korhol yuz berishi kerak degan tushuncha mavjud. Aslida unday emas, sug‘urta qilish uchun tadbirkorlikka, avtomobilga yoki sog‘liqqa putur yetkan bo‘lishi shart emas, shunchaki bo‘lishi mumkin bo‘lgan hodisadan kutilayotgan zarar kafolatlangan bo‘ladi.

Tadbirkorlik faoliyatidan kutilayotgan xavf-xatar darajasini oldini olish uchun faoliyatni sug‘urtalash eng muhim omil ekanligi barchamizga ma‘lum. Buning uchun rezerv fondini hisoblash zarur hisoblanadi. Buning uchun rezerv fondini o‘lchovini ma‘lum ishonch darajasi bilan statistik usul bilan hisoblab, quyi ikki savolni belgilaymiz.

1. Kelajakda mumkin bo‘lgan ziyonni qoplash uchun sug‘urta orqali yig‘ilgan rezerv fondini hajmini aniqlash.
2. Rezerv fondini tashkil etishda uchraydigan tavakkalchilik quyi hollari:
  - A) Agar rezerv fondi yetarli bo‘lmay, yetishmagan summani 100 %li qarz orqali qoplash mumkinligi;
  - B) Ortiqcha rezerv fondini saqlash uchun 100 %li to‘lov stavkada bo‘lsa.

Birinci savolni ko‘rib chiqamiz, chunki bu masala biz o‘rganayotgan mavzuga taalluqliroq. Buning uchun “zarar kvotasi” tushunchasini kiritamiz. “Zarar kvotasi” keltirilgan zarar summasini yig‘ilgan sug‘urta to‘lovlari nisbatini olamiz:

$$\text{Zarar kvotasi} = \frac{\text{Zarar summasi}}{\text{Sug‘urta to‘lovlari}}$$

Sug‘urta tashkilotlari uchun turli yillarda zarar summasi zarar kvotasi orqali belgilanadi ma‘lum davr uchun zarar hajmi aniqlash uchun shu davr zarar kvotasini tahlil etish natijasida aniqlash mumkin. Bu axborot esa unga tasodifiy holatlar ta‘siri natijasida yuzaga kelishini ko‘ramiz. Shu bilan birga bu tasodifiy qiymatini taqsimot qonunini aniqlashmumkin.

Asosiy masala agar biz kelasi yilda zarar kvotasi qancha bo‘lishini bilsak unda biz zahira fondining aniq qiymatini aniqlashimiz mumkin. Kvotasini sug‘urta to‘lovlari summasiga ko‘paytirib rezerv fondining hajmini topamiz.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Shu o‘rinda sug‘urta faoliyatiga oid bir qancha takliflar berib o‘tishimiz maqsadga muvofiq. O‘zbekiston Respublikasining sug‘urta bozorini isloh qilish va jadal rivojlantirishning asosiy yo‘nalishlari belgilash va qayta ko‘rib chiqish soha faoliyati uchun samarali deb hisoblaymiz. Sug‘urta sohasini isloh qilish uchun kamchiliklar mavjud, ushbu kamchiliklarni bartaraf etish maqsadida bir qancha takliflar berish mumkin:

1. Ma‘lumki, jahon amaliyotida yirik tavakkallarni sug‘urtalashda mamlakatdagi bir necha sug‘urta tashkilotlarini guruhlariga, jamiyatlarga yoki uyushmalarga jamlash orqali, qayta sug‘urtalash tashkilotlarini tuzish tajribasi XIX asrdayoq yo‘lga qo‘yilgan. Mamlakatimizda esa shu kunga qadar bu muhim mexanizmdan foydalanilmayapti. Sug‘urta sohasidagi og‘riqli nuqtalardan yana biri kadrlar salohiyati bilan bog‘liqdir. Bugungi kunda soha xodimlarining bor yo‘g‘i 32 foizi oliy va 30 foizi o‘rta maxsus ma‘lumotga ega. Boz ustiga, ularning aksariyati sug‘urtaga aloqasi bo‘lmagan kasb egalari. Bu kabi ko‘plab muammolar sug‘urta bozorining mamlakat yalpi ichki mahsulotidagi ulushiga ham salbiy ta‘sir ko‘rsatmoqda. Hammamizga ma‘lumki, sug‘urta faoliyatida “adjaster” nomli shtat mavjud. Ushbu shaxs sug‘urtalanuvchi va sug‘urta qiluvchi o‘rtasida ishtirok etadi va xizmat ko‘rsatadi. Ushbu shtatda tegishli mutaxassislarga ega bo‘lgan yuridik shaxs yoki professional bilim va malakaga ega bo‘lgan jismoniy shaxslar ishlashi mumkin. Biroq adjaster faoliyati uchun tegishli mutaxassislarni olish, yetuk kadrlarni tayyorlash bo‘yicha amaliyotda biroz kamchiliklarga duch kelmoqdamiz. Bu muammoni hal qilish uchun quyidagi jarayonlarni amalga oshirsak, maqsadga muvofiq deb o‘ylaymiz. Milliy sug‘urta bozorining ijobiy imijini shakllantirish va yuqori darajada ushlab turish hamda investitsiyaviy jozibadorligini yanada oshirib, sug‘urta bozori mutaxassislarni tayyorlash, qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tizimini takomillashtirish, sug‘urta sohasida ta‘lim berishning zamonaviy usullarini qo‘llash, ilmiy-tadqiqot faoliyatini rag‘batlantirish. Ushbu protsesslarni ketma-ketlikda va o‘z o‘rnida bajarsak, mijozlarga xizmat qilish yanada yaxshilanadi va o‘z sohasining yetuk mutaxassislari tomonidan amalga oshiriladi.

2. Ikkinchi taklifimiz, sug'urta faoliyatini to'laqonli raqamlashtirishga o'tkazish. Elektron qurilmalarning rivojlanishi, albatta, hayotning har bir burchagida ulardan ortiqcha foydalanish orqali odamlar o'rta-sidagi huquqiy munosabatlarni o'zgartirishga ta'sir qiladi. Ya'ni har qanday mijoz uyida o'tirgan holda sug'urta xizmatidan foydalana olsin. Polislarni yuborish, sug'urta to'lovlari to'lash, to'lovlarni qabul qilib olish, barcha protokollar elektron shaklga o'tkazish hozirgi zamon talabi hisoblanadi. Yuridik shax-slar sug'urta qildirishi uchun, birinchi navbatda, ularga ishonch kerak, jismoniy shaxslarga esa to'g'ri ma'lumot. Shu sababli, soha mutaxasislariga sug'urta bozorini raqamlashtirish sistemasiga o'tkazish talabi qo'yimoqda. Albatta, bu jarayon katta kuch talab qiladi. Shu va boshqa omillar orqali sug'urta faoliyatining ish samaradorligi yanada ortadi.
3. Uchinchidan, mahalliy davlat hokimyat organlarining sug'urta faoliyatiga aralashuvini cheklash. Bu mua-mmoni bartaraf etish orqali, sug'urta faoliyati bir muncha mustaqillikka erishadi. Ayni damda, sug'urta faoliyatiga ko'plab aralashuvlar sababli, o'z erkinligi kamaygan. Agar biz sug'urta faoliyatini erkinligini ta'minlasak, sug'urta faoliyatiga insonlarning munosabati butkul o'zgaradi. Buning uchun sug'urta xizmatlari iste'molchilari va sug'urta faoliyatining boshqa subyektlari huquqlari himoyasini kuchaytirish, aholining sug'urta savodxonligini va sug'urtaga bo'lgan ishonchini oshirish, sug'urta bozorining ochiqligi va shaffofligini ta'minlash, shuningdek, sug'urta sohasida normativ-huquqiy bazani takomillashtirish, shu jumladan, xalqaro tashkilotlarning standartlari va tavsiyalarini hamda ushbu sohadagi eng yaxshi jahon tajribalarini izchil joriy etish talab etiladi.

Mamlakatimiz sug'urta bozorini rivojlangan mamlakatlar darajasiga yetkazishning eng muhim va asosiy omillaridan biri bu, O'zbekistonda xorijiy mamlakatlar tajribasidan kelib chiqqan holda o'zaro sug'urtani joriy etishdir va bunda davlatning tashabbuskorligidan foydalanish sug'urta sohasidagi bugungi kunning dolzarb masalasidir. Mamlakatda o'zaro sug'urtani joriy etish uchun avvalambor uning huquqiy ta'minotini yo'lga qo'yish, o'zaro sug'urtani rivojlantirish maqsadida ushbu sohaga taalluqli imtiyoz va preferensiyalarni taqdim etish zarur deb hisoblaymiz. Shunday holatda o'zaro sug'urta, sug'urtaning alohida shakli sifatida tijorat sug'urtasi bilan parallel ravishda rivojlanadi va ko'p sonli potensial sug'urtalanuvchilarni sug'urtaga jalb etish barobarida fuqa-rolarning moddiy farovonligini oshishida, ularning tadbirkorlik faoliyati bilan bog'liq tavakkalchiliklarini kafolat-lashda, korxona va tashkilotlarning barqaror faoliyat ko'rsatishida muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 23-oktabrdagi "Sug'urta bozorini raqamlashtirish va hayot sug'urtasi sohasini rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-5265-sonli qarori.
2. Adilova G.Dj. (2020) Iqtisodiy globallashtirish sharoitidasug'urta xizmatlarini takomillashtirishning yo'nalishlari.Iqtisodiyot fanlari buyicha f.d. (PhD) dissertatsiyasiavtoreferati. -T.: -60 b.
3. Sangyong Hana, Gene C. Lai b, Chia-Ling Hoc. (2018) Corporate transparency and reserve management: Evidence-fromUS property-liability insurance companies. Journal of Banking and Finance No96.
4. Годин А.М., Фрумина С.В. (2009) Страхование: Учебник. -М.: Издательско-торговая корпорация"Дашков и К", -с. 36.
5. Казакова А.А. (2013) Перспективы развития инвестиционно-страховых продуктов в России. Специальность –08.00.10 –Финансы, денежное обращение и кредит. АВТОРЕФЕРАТ Диссертациинасоиска-ние ученой степени кандидата экономических наук. –28 стр.
6. Романова А. А, Улыбина Л.К. (2017) Состояние и перспективы развития мирового страховогогорынка.Региональная экономика и управление: электронный научный журнал // Номер журнала: No4 (52).
7. Турсунов Г.П., (2015) Роль страховых компании в деятельности РФБ "Тошкент" / biznes-экспертНомер:No2(86)
8. Ходжаева Г. (2015) Роль страховых компаний на фондовом рын-ке. / biznes-эксперт номер No5 (88)

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.